

ISO 14001

Системи за управление по отношение на околната среда

Сравнителен анализ: издание 2015 спрямо издание 2026

БДС EN ISO 14001:2015

Трето издание

Действащо досега

БДС EN ISO 14001:2026

Четвърто издание

Ново · в сила от 18.05.2026

Съдържание

1. Обобщение	3
2. Сравнение на изданията	3
3. Структурно сравнение	4
4. Подробни промени по точки	4
4.1 Въведение	4
4.2 Точка 4 — Контекст на организацията (изменение на климата)	4
4.3 Точка 6 — Планиране (две нови подразделения)	5
4.4 Точки 5, 7, 8, 9 и 10 — обновяване и изясняване	5
5. Приложения и справочни части	5
6. Терминология	5
7. Какво означава това при преход 2015 → 2026	6
8. Заключение	6

Настоящият документ съпоставя подробно двете издания:

- **Старо:** БДС EN ISO 14001:2015 — **ISO 14001:2015** (трето издание), официален превод на български език, издаден от БИС.
- **Ново:** БДС EN ISO 14001:2026 — **ISO 14001:2026** (четвърто издание), официално издание на английски език (българският текст по-долу е работен превод).

За разлика от прехода 2004 → 2015 (който промени из основи структурата на стандарта), преходът

2015 → 2026 е еволюционен: двете издания споделят **една и съща хармонизирана структура**

(точки 1–10, едни и същи групи термини, едно и също Приложение А). Промените са целенасочени и концентрирани в няколко конкретни области, описани подробно по-долу.

Накратко: структурата (точки 1–10), термините и Приложение А остават същите. Същината на промяната е в три посоки — изменение на климата (т. 4), по-видим риск-базиран подход и планиране на промените (т. 6), и по-ясен текст по обновената хармонизирана структура на ISO.

1. Обобщение

- **Структурата е практически идентична.** И двете издания използват хармонизираната структура на ISO с точки 1–10 (4 Контекст, 5 Лидерство, 6 Планиране, 7 Поддръжка, 8 Дейности, 9 Оценяване на резултатността, 10 Подобряване) и едни и същи групи термини (3.1–3.4).
- **Изменението на климата** е изрично въведено в точки 4.1 и 4.2 (отразява изменението ISO 14001:2015/Amd 1:2024) — нямаше го в изданието от 2015 г.
- **Две нови подразделения в точка 6:** отделна **6.1.4 „Рискове и възможности“** и изцяло нова точка **6.3 „Планиране на промените“** (от обновената хармонизирана структура на ISO).
- **Разширено Въведение** — нов акцент върху устойчивото развитие, изменението на климата, биоразнообразието и екосистемите.
- **Премахнато Приложение В** (таблицата за съответствие между ISO 14001:2004 и 2015), което вече е без предмет.
- **Изясняване на изискванията** по ключови теми и обновяване на общия текст спрямо най-новите изисквания на ISO за стандартите за системи за управление.

2. Сравнение на изданията

Характеристика	ISO 14001:2015 (старо)	ISO 14001:2026 (ново)
Български стандарт	БДС EN ISO 14001:2015	БДС EN ISO 14001:2026
Издание на ISO	Трето	Четвърто
Статут на бълг. стандарт от	25.09.2015 г.	18.05.2026 г.
Заменя	БДС EN ISO 14001:2005	БДС EN ISO 14001:2015 (и /A1:2024)
Език на това издание	български (официален превод на БИС)	английски (официално издание)
Обем (предоставен PDF)	51 стр.	50 стр.
Базова структура	Хармонизирана структура (т. 4–10)	Същата, обновена (версия 2022)
Приложения	А (указания) + В (съответствие с 2004)	А (указания)

Характеристика	ISO 14001:2015 (старо)	ISO 14001:2026 (ново)
Азбучен указател	Да	Да

3. Структурно сравнение

Списъкът на точките е **еднакъв** в двете издания. Разликите са две нови подразделения (отбелязани с **получер** шрифт), въведени с обновената хармонизирана структура.

ISO 14001:2015	ISO 14001:2026
1 Обхват	1 Обхват
2 Нормативни позовавания	2 Нормативни позовавания
3 Термини и определения (3.1–3.4)	3 Термини и определения (3.1–3.4)
4 Контекст на организацията (4.1–4.4)	4 Контекст на организацията (4.1–4.4)
5 Лидерство (5.1–5.3)	5 Лидерство (5.1–5.3)
6.1.1 Общи положения	6.1.1 Общи положения
6.1.2 Аспекти на околната среда	6.1.2 Аспекти на околната среда
6.1.3 Задължения за спазване	6.1.3 Задължения за спазване
(в 6.1.1)	6.1.4 Рискове и възможности (нова под-точка)
6.1.4 Планиране на действия	6.1.5 Планиране на действия (преномерирана)
6.2 Цели по околната среда и планиране	6.2 Цели и планиране за постигането им
(няма)	6.3 Планиране на промените (нова точка)
7 Поддръжка (7.1–7.5)	7 Поддръжка (7.1–7.5)
8 Дейности (8.1–8.2)	8 Дейности (8.1–8.2)
9 Оценяване на резултатността (9.1–9.3)	9 Оценяване на резултатността (9.1–9.3)
10 Подобряване (10.1–10.2)	10 Подобряване (10.1–10.2)

4. Подробни промени по точки

4.1 Въведение

Въведението запазва структурата си (0.1–0.5, вкл. модела PDCA — Фигура 1), но е ****съдържателно разширено**. **Изданието от 2026 г. поставя системата за управление в контекста на устойчивото развитие**** и изрично говори за натиска върху околната среда от замърсяване, неефективно използване на ресурси, ****изменение на климата, деградация на екосистемите и загуба на биоразнообразие**** — език, който в 2015 г. присъстваше много по-пестеливо.

4.2 Точка 4 — Контекст на организацията (изменение на климата)

Това е една от най-забележимите съдържателни промени:

- **4.1** — в 2026 г. изрично се изисква при определяне на контекста да се вземат предвид състоянията на околната среда като ****нива на замърсяване, наличие на природни ресурси, изменение на климата, биоразнообразие и здраве на екосистемите****. В 2015 г. „състоянията на околната среда“ се третираха по-общо (главно чрез указанията в Приложение А).
- **4.2** — добавена е **нова забележка**, че съответните заинтересовани страни могат да имат

потребности и очаквания, свързани със състоянията на околната среда (вкл. изменението на климата).

Тези добавки отразяват общото за всички ISO системи за управление изменение относно изменението на климата (аналог на ISO 14001:2015/Amd 1:2024).

Най-важната съдържателна промяна: изрично отчитане на изменението на климата в т. 4.1 и т. 4.2. Организациите трябва да преценят дали то е значим фактор за тяхната система за управление по отношение на околната среда.

4.3 Точка 6 — Планиране (две нови подразделения)

- **6.1.4 „Рискове и възможности“** — нова отделна под-точка. В 2015 г. рисковете и възможностите се определяха в рамките на 6.1.1 „Общи положения“; в 2026 г. те имат самостоятелна под-точка, което повишава видимостта на риск-базирания подход. Поради това предишната 6.1.4 „Планиране на действия“ става **6.1.5**.

- **6.3 „Планиране на промените“** — изцяло нова точка. Изисква промените в системата за управление по отношение на околната среда да се извършват планирано. Тази точка липсваше в 2015 г. и е въведена с обновената хармонизирана структура на ISO.

4.4 Точки 5, 7, 8, 9 и 10 — обновяване и изясняване

Тези точки запазват своя обхват и подразделения. Промените са **редакционни и поясняващи**, произтичащи от обновената хармонизирана структура (версия 2022 г.) и от заявената в предговора цел за „изясняване на изискванията по ключови теми“:

- **5 Лидерство** — без структурни промени; прецизиран език относно ангажираността и интегрирането на СУОС в бизнес процесите.
- **7 Поддръжка** — обновен общ текст за 7.4 „Обмен на информация“ и 7.5 „Документирана информация“.
- **8 Дейности** — пояснения в 8.1 „Оперативно планиране и управление“ (вкл. за външно осигурените процеси и перспективата на жизнения цикъл); 8.2 без съществена промяна.
- **9 Оценяване на резултатността и 10 Подобряване** — запазени подразделения (9.1–9.3, 10.1–10.2); актуализиран общ текст.

5. Приложения и справочни части

Част	ISO 14001:2015	ISO 14001:2026
Приложение А	Указания за прилагане (информативно)	Указания за използване (информативно) — обновени и подравнени с точките
Приложение В	Съответствие между ISO 14001:2004 и ISO 14001:2015	Премахнато (без предмет)
Библиография	Да	Да — допълнена с нови стандарти (климат, адаптация, биоразнообразие, кръгова икономика)
Азбучен указател	Да	Да

6. Терминология

По същество **термините не се променят**: и двете издания съдържат около 33 определения в едни и същи 4 групи (3.1 организация и лидерство; 3.2 планиране; 3.3 поддръжка и дейности; 3.4 оценяване на резултатността и подобряване), с общо терминологично ядро за всички ISO системи за управление.

Бележка за превода (не е промяна в стандарта): старото издание е официалният превод на БИС, а новото тук е работен превод. Затова някои български формулировки се различават, без зад тях да стои промяна в самия стандарт — например effectiveness: „ефективност“ (БИС, 2015) спрямо „ефикасност“ (тук); Scope: „Обект и област на приложение“ спрямо „Обхват“; Support: „Поддържане“ спрямо „Поддръжка“. При официално ползване следва да се възприеме терминологията на БИС.

7. Какво означава това при преход 2015 → 2026

За организация, вече сертифицирана по ISO 14001:2015, преходът е **умерен** (за разлика от тежкия преход от 2004 г.). Достатъчно е да се адресират конкретните добавки:

- да се отчете **изменението на климата** като фактор при анализа на контекста (4.1) и на заинтересованите страни (4.2);
- да се обособи и документира управлението на **рисквете и възможностите** (нова 6.1.4);
- да се въведе процес за **планиране на промените** в СУОС (нова 6.3);
- да се прегледат процедурите спрямо поясненията в точки 7–9 и обновеното Приложение А.

Основната рамка (политика, аспекти, задължения за спазване, цели, оперативно управление, одит, преглед от ръководството, непрекъснато подобряване) остава непроменена.

8. Заключение

ISO 14001:2026 е **усъвършенстване**, а не преработка на ISO 14001:2015. Запазват се структурата, философията PDCA и почти всички изисквания. Същината на промяната е в три посоки: ****изменението на климата (т. 4)**, по-силен и по-видим риск-базиран подход и планиране на промените** (т. 6), и **по-ясен текст**, подравнен с най-новата хармонизирана структура на ISO и с целите за устойчиво развитие. Организацията по 2015 г. могат да преминат към 2026 г. с целенасочени, а не радикални промени.

Бележка: Анализът е изготвен въз основа на двата предоставени документа (БДС EN ISO 14001:2015 и БДС EN ISO 14001:2026) и има информативен характер. Българският текст на изданието от 2026 г. е работен превод; меродавни са само официалните текстове на стандартите, издадени от БИС.